

УДК 336.71

Зачосова Н. В., к.е.н.

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВОЇ КАТЕГОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОКРЕМИХ ВИДІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ

У статті закладено основи понятійного апарату, що використовується для ідентифікації та характеристики економічної безпеки сучасних фінансових посередників. Надано авторські визначення категорії економічної безпеки для ряду традиційних учасників ринку фінансових послуг України. Обґрунтовано необхідність врахування мети створення, специфіки діяльності та особливостей функціонування фінансових установ для характеристики їх економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека, фінансові посередники, фінансові компанії, кредитні спілки, страхові компанії, лізингові компанії.

Zachesova N.

THEORETICAL ASPECTS OF SCIENTIFIC CATEGORY OF ECONOMIC SECURITY OF SEPARATE TYPES OF DOMESTIC FINANCIAL MEDIATORS

In the article are stopped up bases of terminology vehicle which is used for authentication and description of economic security of modern financial mediators. Author determinations of category of economic security are given for the row of traditional participants of market of financial services of Ukraine. The necessity of account of purpose of creation, specifics of activity and features of functioning of financial institutions, is grounded for description of their economic security.

Key words: economic security, financial mediators, financial companies, credit unions, insurance companies, leasings companies.

Зачесова Н. В.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ НАУЧНОЙ КАТЕГОРИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ОТДЕЛЬНЫХ ВИДОВ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ФИНАНСОВЫХ ПОСРЕДНИКОВ

В статье заложены основы терминологического аппарата, который используется для идентификации и характеристики экономической безопасности современных финансовых посредников. Предоставлены авторские определения категории экономической безопасности для ряда традиционных участников рынка

Зачосова Н. В.

финансовых услуг Украины. Обосновано необхідність учета цели создания, специфики деятельности и особенностей функционирования финансовых учреждений для характеристики их экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, финансовые посредники, финансовые компании, кредитные союзы, страховые компании, лизинговые компании.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Нині, за кілька років після закінчення основного, критичного етапу останньої фінансово-економічної кризи, на вітчизняних фінансових ринках досі відчуваються її негативні наслідки. Скорочення витрат на провадження поточної діяльності для компенсації втрат, спричинених кризовими явищами, зростання проблемної заборгованості, падіння попиту на фінансові послуги – це лише ряд труднощів, які продовжують долати вітчизняні фінансові посередники. Керівники сучасних компаній усвідомили важливість заходів, направлених на попередження, мінімізацію та контроль різного роду загроз і небезпек, що можуть мати негативний вплив на їх фінансові результати. Тому важливим науковим завданням стала розробка теоретичного апарату ідентифікації поняття та складових економічної безпеки окремих категорій фінансових посередників задля закладання основ її забезпечення на практиці.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми, дозволив прийти до висновку, що досі не було виокремлено визначень категорії економічної безпеки для більшості видів фінансових посередників. Науковцями, у першу чергу, приділяється увага проблемам економічної безпеки виробничих та торгових підприємств [1; 2; 3] і комерційних банків [4; 5; 6]. Для цих суб'єктів господарської діяльності вченими-теоретиками та спеціалістами-практиками розроблено ґрунтовні механізми оцінки рівня економічної безпеки та комплексні системи її забезпечення, водночас, для решти фінансових посередників, які нині є активними учасниками економічних відносин в Україні, наукового підґрунтя для подібних розробок закладено не було. Дослідження, на які спирається автор під час написання даної роботи, є найбільш цінними науковими здобутками в площині безпекознавства у фінансово-кредитній сфері, проте лише належне їх опрацювання та переосмислення дозволять розв'язати виділені автором частини проблеми забезпечення економічної безпеки фінансових посередників в Україні, що не були

вирішені раніше, та яким присвячується дана стаття. Наприклад, у праці Прокази Т. В. та Кравченко В. О. розкрито сутність, складові та показники фінансової безпеки страхових компаній [7], Гриценко О. І., Кириченко О. А., Сусуловська Т. В. виявляють тенденції забезпечення фінансової безпеки кредитних спілок [8; 9]. Найбільш широкий об'єкт дослідження серед проаналізованих робіт було обрано у статті «Формування системи фінансової безпеки кредитно-фінансових установ України» Сусуловською Т. В. [10]. Як бачимо, усі дослідники проблем діяльності вітчизняних фінансових посередників питання гарантування безпеки їх функціонування розглядають у масштабі фінансової безпеки. Проте, той факт, що суб'єкт господарювання створюється для надання фінансових послуг, не означає, що усі небезпеки, які йому загрожують, мають фінансову природу. Тому необхідно приділити увагу економічній безпеці цих учасників господарських відносин, оскільки дана наукова категорія включає в себе і фінансову безпеку, якою цікавляться сучасні дослідники, і інші функціональні складові, наприклад, інформаційну, кадрову, юридичну безпеку.

Цілі статті. Метою статті є розробка наукових основ для практичного формування систем забезпечення економічної безпеки основних видів фінансових посередників, а завданнями, вирішення яких наблизить досягнення поставленої мети, є визначення поняття економічної безпеки кредитної спілки, страхової компанії, лізингової компанії та ряду інших фінансових компаній; виявлення впливу специфіки діяльності фінансових посередників на поняття їх економічної безпеки.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Після набуття Україною незалежності, формування ринків фінансових послуг відбувалось під впливом сусідніх держав, зв'язки із якими, у тому числі економічні і фінансові, залишались тісними, та із використанням досвіду провідних країн світу. Таким чином, у 90-ті рр. ХХ ст. еволюція українських фінансових ринків проходила шляхом залучення нових учасників – фінансових установ, що активно діяли на ринках США, Англії, Росії, їх трансформації та адаптації до вітчизняних умов господарювання зі збереженням основних функцій та мети діяльності. За етапом наслідування та копіювання, розпочався етап інтенсивного розвитку. Змінювалась якість послуг, активно

впроваджувались їх нетрадиційні види, комбінації, які створювали нові актуальні фінансові продукти, що швидко знаходили свого споживача. У докризовий період вітчизняний фінансовий ринок розширює свій вплив на економіку України не за рахунок підвищення якості послуг, а шляхом чисельного зростання кількості фінансових посередників, які ці послуги надають. У посткризовий період чисельність ряду компаній дещо скоротилась, що є цілком закономірним явищем. Так, кількість діючих страхових компаній на кінець 2008 р. становила 469, у 2009 р. склала 450, у 2010 р. – 451, у 2011 р. – 445. Станом на кінець 2008 р. у Державному реєстрі фінансових установ містилась інформація про 829 кредитних спілок; у 2009 р. про 755; у 2010 р. – про 659; на кінець 2011 р. на вітчизняному фінансовому ринку провадили діяльність 610 кредитних спілок. У 2008 р. зареєстровано 110 недержавних пенсійних фондів, у 2009 р. їх кількість скоротилась до 108, станом на кінець 2010 р. їх число склало 101 фонд, у 2011 р. – 97. Статистика чисельності факторингових та лізингових компаній і ломбардів свідчить про зростання їх кількості, у той час, як число інших фінансових посередників, як було продемонстровано вище, зазнавало скорочення: у 2008 р. в Державному реєстрі фінансових установ містилась інформація про 47 факторингових компаній, у 2009 р. на ринку було представлено 64 факторингові компанії, у 2010 р. – 78, у 2011 р. – уже 99. Кількість ломбардів у 2008 р. складала 315, у 2009 р. їх кількість становила 373, у 2010 р. – 426, у 2011 р. діяло 452 ломбарди. Динаміка лізингових компаній була наступною: у 2009 р. – 43, у 2010 р. – 51, у 2011 р. – 62 [11]. Кількість інвестиційних фінансових посередників – компаній з управління активами (КУА) у 2008 р. склала за даними Української асоціації інвестиційного бізнесу – 409, у 2009 р. – 380, у 2010 р. – до 339. Динаміка кількості компаній з управління активами у 2011 році була двобічною: одні КУА закривали бізнес, інші – виходили на ринок. Загалом, за річними даними, у 2011 р. кількість КУА вперше з 2008 р. дещо зросла і на 31.12.2011 р. склала 341 [12].

Щодо традиційних видів фінансових посередників, то кількість банківських установ на фінансовому ринку була наступною: 2008 р. – 198, 2009 р. – 197, 2010 р. – 194, 2011 р. – 198 [13].

Таким чином, стрімкий ріст кількості фінансових посередників було перервано кризою 2008–2009 рр., і нині, у 2012 р. свою діяльність продовжують лише ті з них, що були найбільш підготовлені до

настання різного роду загроз, і рівень ризик-менеджменту яких дозволив їм вчасно відреагувати на небезпеки та мінімізувати їх негативні наслідки; або ті, що володіли значними фінансовими ресурсами, які дозволили компенсувати витрати від кризи. Таким чином, на фінансовому ринку України залишились ті учасники, що мали найвищий рівень економічної безпеки. Новим фінансовим компаніям, які починають свою роботу у сучасних умовах, потрібно врахувати помилки та досвід своїх попередників, і більше уваги приділяти контролю власної економічної безпеки, роботі щодо забезпечення якої необхідно розпочинати з усвідомлення її суті.

Основними фінансовими посередниками на вітчизняних фінансових ринках є банки, страхові компанії, кредитні спілки, ломбарди, факторингові компанії, лізингові компанії, недержавні пенсійні фонди, інвестиційні фінансові посередники – компанії з управління активами. Поняття економічної безпеки для кожного з них має свої специфічні риси, зумовлені характерними особливостями діяльності цих суб'єктів господарювання.

У ході проведення статистичного аналізу кількості фінансових посередників на вітчизняному ринку впродовж останніх чотирьох років (з 2008 р. по 2011 р.), результати якого представлено вище, було виявлено, що кількість комерційних банків під час кризи та у посткризовий період зазнала лише незначного скорочення, тому можна дійти висновку, що саме їх бачення власної економічної безпеки та механізмів її забезпечення можна покласти в основу формування категорії економічної безпеки решти вітчизняних фінансових установ та організацій.

Економічна безпека комерційного банку – це такий стан його функціональних можливостей, що здатний забезпечити збереження існуючих активів установи від ймовірних та наявних небезпек і загроз та сприяти залученню нових фінансових і матеріальних надходжень від різних видів діяльності банку [14] (кредитних, депозитних, валютних, розрахунково-касових операцій, операцій з цінними паперами, тощо). Сучасні ризики діяльності банків, на думку вітчизняних вчених, породжуються нестабільністю політичної і соціально-економічної ситуації в країні, недосконалістю банківського законодавства, криміналізацією суспільства, недостатньо ефективним управлінням діяльністю банків, недобросовісною поведінкою та невисоким професійним рівнем певної частини працівників банків

[15]. Такі ж ризик-фактори характерні і для решти учасників фінансового ринку, тому їх механізми забезпечення економічної безпеки повинні будуватись за схожими із банками принципами.

Таким чином, на основі сформульованого поняття економічної безпеки банку, спробуємо дати визначення економічній безпеці страхової компанії. Страхова компанія – це суб'єкт господарювання, що створюється з урахуванням норм і вимог вітчизняного законодавства з метою надання послуг фінансового захисту фізичних і юридичних осіб від ймовірних фізичних, моральних та матеріальних втрат, які можуть бути спричинені дією різного роду загроз, що трапляються в їх житті та/або господарській діяльності. Механізмом реалізації поставленої мети є укладання договору страхування, реалізація страхового полісу тощо. Не вдаючись у специфіку організації та функціонування страхових компаній, але враховуючи їх економічну безпеку страхової компанії визначаємо як такий стан її фінансових, матеріальних, кадрових, інформаційних, техніко-технологічних ресурсів та партнерських зв'язків (мається на увазі можливість перестрашування ризиків компанії у більш потужних учасників ринку страхових послуг), який дозволяє їй забезпечити повне страхове покриття за існуючими угодами при настанні страхових випадків, залучати нових клієнтів, ефективно розміщувати страхові фонди та підтримувати резерви і гарантувати належний рівень власної фінансової стійкості та високу рентабельність діяльності. Безперечно, дане визначення є дещо громіздким, але на відміну від запропонованого поняття економічної безпеки банку, не потребує додаткових уточнень загроз, від яких компанію варто захищати, оскільки у даному визначенні стан економічної безпеки уже передбачає, що існуючі ризики було мінімізовано, уникнуто або компенсовано.

Кредитна спілка – це неприбуткова організація, послуги фінансового посередництва якої полягають у наданні кредитів тим членам спілки, які мають потребу у коштах, за рахунок внесків решти членів кредитної спілки. Засновниками спілки, фактично, і є її члени – фізичні особи або профспілки. Таким чином, пояснюється статус кредитної спілки як неприбуткової організації, адже мета її діяльності полягає не у отриманні прибутку, а у задоволенні фінансових потреб її учасників. Тому кредитні спілки є специфічним видом фінансових посередників на вітчизняному ринку, а відтак потребують

індивідуального підходу до визначення поняття економічної безпеки. Економічна безпека кредитної спілки – це такий стан фінансових можливостей та фінансових потреб її членів і рівня корпоративних ресурсів компанії, за якого досягається баланс інтересів засновників і учасників спілки та виконується мета її створення. За цим визначенням криється наше переконання у тому, що будучи організацією неприбутковою, кредитна спілка не повинна направляти додаткові ресурси на розширення своєї діяльності, рекламну агітацію тощо, інакше її діяльність набуде вигляду фінансової піраміди. Економічно безпечною діяльністю кредитної спілки буде тоді, коли внески її учасників сумарно перекриватимуть потребу її членів у кредитуванні, а корпоративні ресурси – кадрові, інформаційні, технічні, технологічні, фінансові – мати такі розміри і функціонувати таким чином, аби спілка могла вчасно надавати послуги учасникам, та гарантувати своє фізичне існування.

Ломбард – це фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам готівкою чи у безготівковій формі за рахунок власних або залучених коштів, крім депозитів, під заставу майна, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та майнових прав на визначений термін і під певний відсоток, а також надання супутніх ломбардних послуг. Економічна безпека ломбарду – це такий стан його ресурсів, що дозволяє провадити рентабельну діяльність та водночас гарантувати їх фізичну недоторканність. Таке визначення може здатись занадто спрощеним і водночас незрозумілим, тому надамо деякі пояснення. Під ресурсами ломбарду розуміємо кадри, фінанси, технічне обладнання, матеріальні і нематеріальні активи, без яких діяльність жодної фінансової організації не є можливою. Ці ресурси повинні належати ломбарду у такій кількості та перебувати у такому стані, аби установа могла працювати прибутково, для чого потрібно якісно оцінювати заставлене майно та вести продуману кредитну політику, суть якої у тому, щоб у випадку неповернення кредиту, заставу можна було швидко реалізувати за суму, яка б покрила тіло кредиту із відсотками. За таких умов ломбард зможе продовжувати господарську діяльність, а отже буде перебувати у економічній безпеці. Додатковою умовою економічно безпечного стану ломбарду є захист його від крадіжок, вандалізму тощо. Тому

саме ці аспекти було покладено в основу поняття економічної безпеки ломбарду.

Факторингова компанія – це організація, яка купує дебіторську заборгованість клієнтів, пов'язану з постачанням товарів або наданням послуг. Тому для досягнення нею економічно безпечного стану потрібно мати такий обсяг корпоративних ресурсів, що здатен забезпечити безперервну прибуткову діяльність організації, та налагоджений ефективний механізм трансформації придбаної дебіторської заборгованості у власні фінансові ресурси, вільні для використання. Дане визначення не є завершеним, і безумовно, потребує доопрацювання, оскільки у ньому не згадується жоден із термінів: ризик, загроза або небезпека, мінімізація яких є метою функціонування систем економічної безпеки усіх фінансових організацій, і не пояснюється, якими саме вони можуть бути для факторингових компаній.

Лізингова компанія – це вид фінансового посередника, який передає право володіння і користування майном із категорії основних фондів, фізичній або юридичній особі (лізингоодержувачу) відповідно до договору лізингу. В основі економічної безпеки лізингової компанії повинен бути такий стан її фінансових активів, решти корпоративних ресурсів та партнерських зв'язків (маються на увазі домовленості про співпрацю із виробниками об'єктів лізингу), який здатний гарантувати її господарську стабільність, фінансову рентабельність і досягнення конкурентних переваг, а також належний рівень захисту від зовнішніх і внутрішніх небезпек та загроз. Для характеристики терміну «економічна безпека лізингових компаній» ми вжили поняття конкурентної переваги. Причиною цьому стало те, що лізинг нині є альтернативою кредитуванню, а слабкий рівень розвитку вітчизняного ринку лізингових послуг не дозволяє існуючим компаніям провадити діяльність на рівні із банками, конкурентами яких у сегменті кредитування вони, безумовно, могли б стати. Тому саме для цього виду фінансових компаній досягнення повної економічної безпеки нині не є можливим без високих показників конкурентоспроможності. Зазначимо, що дане визначення також потребує доопрацювання у частині конкретизації небезпек і загроз, що можуть завадити діяльності компанії.

Недержавний пенсійний фонд – суб'єкт другого рівня системи пенсійного забезпечення, функції фінансового посередництва якого

виявляються у залученні фінансових ресурсів населення або суб'єктів господарювання (залежно від виду фонду), управлінні ними задля їх збереження, примноження та повернення їх власникам у вигляді пенсійних виплат у встановлені терміни та у визначеному розмірі. Економічна безпека недержавного пенсійного фонду – це такий стан його корпоративних ресурсів, власних і переданих на збереження, за якого мінімізується ризик знецінення цих ресурсів у довгостроковій перспективі та максимізується ймовірність нарощення їх обсягів до рівня, необхідного для виконання фондом своїх фінансових зобов'язань перед вкладниками та продовження господарської діяльності.

Оскільки специфіка роботи недержавних пенсійних фондів подібна до роботи компаній з управління активами, то і визначення їх економічної безпеки будуть дещо подібними. Для діяльності КУА не є характерною необхідність обов'язкового виконання фінансових зобов'язань перед вкладниками (інвесторами), так як інвестування – процес ризиковий, що передбачає високу ймовірність втрати переданого в управління капіталу, тому гарантувати навіть повернення переданих у довірче управління ресурсів, не кажучи вже про інвестиційних доходів, КУА не може. Нагадаємо, що компанія з управління активами – це господарське товариство, яке здійснює професійну діяльність з управління активами на підставі ліцензії, що видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Визначення економічної безпеки КУА пропонуємо сформулювати так: економічна безпека компанії з управління активами – це такий стан її корпоративних ресурсів як власних, так і переданих в управління їх власниками, за якого мінімізується небезпека впливу на їх діяльність обставин зовнішнього та внутрішнього середовища, які, у разі їх настання, спричинять погіршення фінансового стану компанії і/або становитимуть загрозу для її подальшого стабільного функціонування та існування.

Висновки. Отже, основними науковими результатами, що їх було отримано у ході написання статті, стали авторські визначення категорії економічної безпеки для ряду суб'єктів господарювання, що надають послуги фінансового посередництва на вітчизняних фінансових ринках, зокрема, кредитних спілок, страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, ломбардів, компаній з управління активами, факторингових і лізингових компаній. Кожне із

запропонованих визначень враховує мету діяльності та специфіку функціонування конкретного виду фінансового посередника, що пояснює їх наукову цінність та практичне значення у процесі побудови сучасних систем економічної безпеки учасників фінансових ринків та управління ними. Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають у доопрацюванні деяких із запропонованих визначень, конкретизації небезпек та загроз, що мають вплив на діяльність кожного окремого виду вітчизняних фінансових посередників та дослідженні функціональної структури економічної безпеки учасників ринку фінансових послуг в Україні.

1. Уразалієв Р. М., Васильців Т. Г. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємств / Р. М. Уразалієв, Т. Г. Васильців // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.2 – С. 153–158.
2. Мішин О. Ю., Мішина С. В. Сутність поняття «Економічна безпека підприємства» / О. Ю. Мішин, С. В. Мішина // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 38. – С. 86–92.
3. Акімов В. В., Фурса В. А. Організація економічної безпеки на українських підприємствах / В. В. Акімов, В. А. Фурса // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – 2012. – №5. – С. 11–16.
4. Васильчак С. В., Моцьо Р. Ю. Економічна безпека банків та методи її забезпечення / С. В. Васильчак, Р. Ю. Моцьо // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 287–293.
5. Мельник С. І. Економічна безпека банків в умовах фінансової кризи / С. І. Мельник // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – №2. – С. 278–287.
6. Штаєр О. М. Теоретичні основи формування механізму управління економічною безпекою банку / О. М. Штаєр // Економічний простір. – 2011. – №5. – С. 174–181.
7. Проказа Т. В., Кравченко В. О. Фінансова безпека страхових компаній: сутність, складові, показники / Т. В. Проказа, В. О. Кравченко // Часопис економічних реформ. – 2011. – №3. – С. 70–74.
8. Гриценко О. І. Забезпечення фінансової безпеки кредитних спілок / О. І. Гриценко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». – 2010. – №2 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/2010_2/15Grucenko_O.pdf.
9. Кириченко О. А., Сусуловська Т. В. Фінансова безпека кредитних спілок України / О. А. Кириченко, Т. В. Сусуловська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – №1. – С. 1–14.
10. Сусуловська Т. В. Формування системи фінансової безпеки кредитно-фінансових установ України / Т. В. Сусуловська // Вчені записки Університету «Крок». – 2008. – Т. 4. – С. 172–184.
11. Дані звітності Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
12. Дані звітності Української асоціації інвестиційного бізнесу // [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/>

13. Дані звітності Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
14. Зачосова Н. В. Кадровий менеджмент у системі економічної та фінансової безпеки комерційного банку / Н. В. Зачосова // Сучасна економіка. – 2011. – Випуск 5. – С. 14–25.
15. Яременко С. М. Комплексна система економічної безпеки банку й управління нею / С. М. Яременко // Зб. наук. пр. «Фінанси, облік і аудит». – К.: ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана», 2011. – Вип. 17. – С. 209–215.

УДК 336:378

Ищук Л. И., к.е.н.

Луцький національний технічний університет

ПЕРЕДУМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В статті проаналізовано економічні засади реформування механізму фінансування вищих закладів освіти.

Ключові слова: реформування системи освіти, механізм фінансування, витрати на освіту.

Ishchuk L.

PRECONDITIONS OF IMPROVING MECHANISM OF FINANCING THE HIGHER EDUCATION

Economic principles of reformation mechanism of financing the higher education establishments are analyzed in the article.

Key words: Reformation of the system of education, mechanism of financing, expense on education.

Ищук Л. И.

ПРЕДПОСЫЛКИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМА ФИНАНСИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье проанализированы экономические принципы реформирования механизма финансирования высших заведений образования.

Ищук Л. И.